

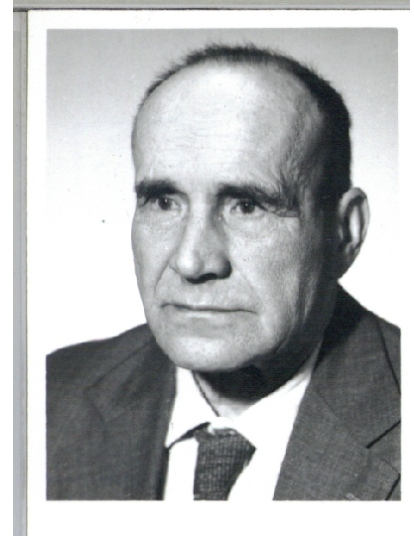
Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/biogramy/18962,Szczepanski-Jan-Jozef.html>
2023-10-04, 01:38

Szczepański Jan Józef

Jan Józef Szczepański, ur. 12 I 1919 w Warszawie, zm. 20 II 2003 w Krakowie. 1938-1939 student Uniwersytetu Warszawskiego, Wydz. Orientalistyki, absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wydz. Filologii Indoirańskiej (1947). Pisarz, reporter, eseista, tłumacz literatury angielskiej, scenarzysta filmowy, podróżnik.

Żołnierz kampanii wrześniowej 1939, następnie w sowieckiej niewoli; po ucieczce z transportu do Starobielska zamieszkał z matką w Krakowie. W 1941 w Związku Jaszczurczym, 1942-1943 w wywiadzie NSZ, 1943-1944 żołnierz AK, od VI 1944 walczył w podkieleckiej partyzantce. W 1943 debiut prozatorski w konspiracyjnym piśmie „Droga”. 1947-1953 zatrudniony w redakcji „Tygodnika Powszechnego”, początkowo recenzent filmowy; na łamach „TP” w 1947 ukazało się opowiadanie „Buty”. 1953-1958 w Polskim Wydawnictwie Muzycznym. W połowie l. 50. ukazały się: „Portki Odysa” (1954), „Polska jesień” – powieść uznawana za najwybitniejszy utwór poświęcony kampanii wrześniowej (1955), „Buty i inne opowiadania” (1956) oraz „Pojedynek” (1957). 1959-1966 kierownik literacki Teatru Groteska w Krakowie. Na przełomie l. 50. i 60. wiele podróżował, uczestniczył w wyprawie na Spitsbergen, odbył rejsy na statkach handlowych do Indii, Afryki Wschodniej, RPA, Ameryki Południowej, był też na stypendiach we Francji i USA, zwiedził Włochy, ZSRS, Meksyk, Nepal i Pakistan. Podróże opisywał w tomach reportaży m.in.: „Zatoka białych niedźwiedzi” (1960), „Do rajy i z powrotem” (1964), „Koniec westernu” (1971). Członek Pen Clubu. Przez wiele lat obowiązywał zakaz publikacji jego książek, w 1974 zakazano wręczenia przyznanej mu nagrody miesięcznika „Odra”, odebranej przez niego dopiero w 1981. W XII 1975 sygnatariusz Listu 59 do Sejmu PRL przeciwko planowanym zmianom w Konstytucji, w wyniku czego przywrócono świeżo uchylony zapis cenzorski na jego nazwisko. Publikował w

Szczepański Jan Józef 438 1.jpg

Miejsce urodzenia Warszawa

Data urodzenia 12-01-1919

Miejsce śmierci Kraków

Data śmierci 20-02-2003

niezależnych pismach, m.in. w „Zapisie”. 1976-1980 członek zakonspirowanego kierownictwa PPN (z Andrzejem Kijowskim, Zdzisławem Najderem i Janem Olszewskim), kwalifikującego do druku kolejne polityczne opracowania PPN, współautor kilku z nich: "Czy dialog z władzą jest możliwy?" (1977), "Stan moralny społeczeństwa w PRL" (1977), "O wyborach do Sejmu" (1980). Od 1977 współpracownik KSS KOR, obserwator procesów politycznych, współpracownik Uniwersytetu Łatającego, 22 I 1978 sygnatariusz deklaracji założycielskiej TKN. W 1979 na konferencji ZLP w Radziejowicach autor wniosku o zaprzestanie zmieniania oryginalnych ruskich nazw miejscowości w Polsce pld.

Od 29 XII 1980 prezes ZLP; w V 1981 sygnatariusz Listu w obronie więzionych braci Jerzego i Ryszarda Kowalczyków.

Po 13 XII 1981 zaangażowany w mediacje z władzami ws. zwolnienia internowanych i aresztowanych działaczy „S”; prowadził bezskuteczne negocjacje o odwieszenie ZLP ostatecznie rozwiązanego 19 VIII 1983, swoją walkę opisał w "Kadencji" – jedynej swojej podziemnej książce (1986). 31 V 1987 sygnatariusz dokumentu określającego podstawowe cele polskiej opozycji, wypracowanego na naradzie w Warszawie zwołanej przez Lecha Wałęsę przed pielgrzymką Jana Pawła II do Polski.

1988-1990 w KO przy Przewodniczącym „S” Lechu Wałęsie. W 1989 uczestnik obrad Okrągłego Stołu w podzespole ds. stowarzyszeń. 1989-1990 prezes SPP, od 1990 prezes honorowy. Od 1994 członek Polskiej Akademii Umiejętności.

Autor scenariuszy do filmów Stanisława Różewicza ("Westerplatte" i "Wolne miasto"), książek, m.in. "Ikar" (Czytelnik, 1966), "Wyspa" (Czytelnik, 1968), "Przed nieznanym trybunałem" (Czytelnik, 1975), "Mała encyklopedia totalizmu" (1990), "Historyjki" (1990), tomu opowiadań "Mija dzień" (1994), esejów: "Wszyscy szukamy" (Biblioteka „Więzi”, 1998), "Obiady przy świecach" (Rosner & Wspólnicy, 2003), "Dziennika. Tom I 1945 - 1956" (Wydawnictwo Literackie, 2009).

Laureat wielu nagród, m.in. Nagrody Fundacji Jurzykowskiego w Nowym Jorku (1978), Nagrody im. Herdera (1982), Pen Clubu im. Jana Parandowskiego (2001). Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Krzysztof Biernacki

[Region Mazowsze, Warszawa](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)